

SANAT TEMELLİ ARAŞTIRMA YÖNTEMİ “OTOETNOGRAFI”¹ ART-BASED RESEARCH METHOD “AUTOETHNOGRAPHY”

Huriye AYDIN ÇELİKCAN* & Şeniz AKSOY**

* Arş. Gör. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı
TÜRKİYE, e-mail: huriyeaydn58@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8725-4251>

* ** Prof. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi,
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı
TÜRKİYE, E-mail: seniz@gazi.edu.tr
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5101-2691>

Geliş Tarihi: 23 Eylül 2020; Kabul Tarihi: 7 Kasım 2020
Received: 23 September 2020; Accepted: 7 November 2020

ÖZET

Bu makalede, sanat temelli araştırma yaklaşımı ve nitel araştırmanın popüler bir formu olan “otoetnografi” yöntemi incelenmektedir. Otoetnografi’de kişinin kültürle olan ilişkisi anlatımcı bir dille ele alınmaktadır. Kişisel ve toplumsal olanı kaynaştıran yöntemde “öz” ve “kültür” arasındaki dönüşlü ilişkiler keşfedilmeye çalışılmaktadır. Araştırmada, sanat temelli araştırmadan yola çıkılarak; otoetnografi’nin tanımı ve tarihsel gelişimi, sanat temelli araştırmadaki yeri, özellikleri, kullanım alanları, otoetnografik yaklaşımlar, türleri ve yöntemin içeriği hakkında tanımlayıcı bilgilere yer verilmiştir. Bu anlamda, kavram hakkında derinlemesine bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, yaratıcı, didaktik ve kurgusalılık dışı olarak kabul edilen otoetnografi yönteminin kişisel ve kültürle olan bağlantısı açık bir şekilde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada etimolojik bir inceleme sayesinde, otoetnografi’nin nasıl çok boyutlu bir araştırma biçimi olduğu anlatılmaktadır. Söz konusu bu araştırma yöntemini mevcut literatürden ayıran şey ise geleneksel araştırma yöntemlerinin aksine, yeni bir araştırma yöntemi olarak “otoetnografi”nin bilim ve sanatın bir araya getirilmesinden daha özgün bir metodoloji olarak ele alınmış olmasıdır.

Anahtar Sözcükler: Otoetnografi, Sanat temelli araştırma, Kültür, Hikâye anlatıcılığı.

ABSTRACT

In this article, art-based research approach and "autoethnography" method, a popular form of qualitative research, are examined. In autoethnography, the relationship of the person with culture is addressed in an expressive language. In the method that combines the personal and the social, the reflexive relationships between "essence" and "culture" are tried to be discovered. In the research, based on art-based research; the definition and historical development of autoethnography, its place in art-based research, its features, usage areas, autoethnographic approaches, types and descriptive information about the content of the method are included. In this sense, it is aimed to gain in-depth knowledge about the concept. For this purpose, the connection of autoethnography method, which is accepted as creative, didactic and non-fictional, with personal and culture has been tried to be revealed clearly. In addition, thanks to an etymological examination, it is explained how autoethnography a multidimensional research method is. What distinguishes this research method from the current literature is that, contrary to traditional research methods, "autoethnography" as a new research method has been handled as a more original methodology than the combination of science and art.

Keywords: Autoethnography, Art-based research, Culture, Storytelling method.

1. GİRİŞ

Nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarında, insan davranışı ve deneyimi hakkındaki değerli bilgilere ulaşmak için kullanılan yöntemler birbirinden ayrılarak, çok farklı bir "gerçeklik" anlayışı gerektirmektedir (Suominen, 2003). Nicel araştırmalarda yöntem "doğru cevapları" ve "ölçülebilir sonuçları" aradığı için pozitivist paradigmadan doğmakta ve daha bilimsel bir araştırma yaklaşımı olarak düşünülmektedir. Diğer taraftan nitel araştırmalarda, araştırmacılar "gerçekliğin çoklu anlayışlarını" yorumlamaya odaklanmaktadır (Suominen, 2003). Son yirmi yıldır, birçok nitel araştırmacı (Baron ve Eishner, 1997; Bochner, 2000; Denzin, 2008; Ellis, 2004; Leavy, 2017; Pınar 2004;..) nitel çalışmanın izlenimci ve sanatsal yönlerine vurgu yapmaktadır. Bilim ve sanat arasında, olayları analiz etmeye, yeni modeller bulmaya ve verilerinden modeller yaratmaya çalışan bu araştırmacılar, deneyiciliğin kurallarına katı bir şekilde bağlı kalmazlar. Araştırmacılar, estetik duyarlılık ve etkileyici sanat biçimleriyle sosyal bilimler uygulamalarını birleştiren bir oryantasyondan çalıştıkları için bedensel, bilişsel, duygusal ve ruhsal bir deneyim gösteren hikâyeler anlatmak için gayret göstermektedirler. Burada amaç; yaşanan deneyimlerden somut anlamlar çıkaran sosyal bilimler uygulaması yapmaktır.

Sosyal bilimler genellikle otoetnografileri ve akademik kariyerler hakkında yazılmış olan hayat hikâyelerini, anı ya da otobiyografi türü olarak sınıflandırma eğilimindedir (Ellis, 2004: 12). Örneğin; Zussman (1996) "Final Negotiation" isimli çalışmasında, geleneksel sosyal bilim analizinden kaçınmış ve çalışmasını otobiyografi ve biyografi olarak sınıflandırmıştır. Ayrıca bu çalışmanın sosyolojiye uygun olup olmadığını sorgulayarak "Çağdaş Sosyoloji" incelemesinde bulunduğunu dile getirmiştir. Diğer taraftan edebiyat ve kültür eleştirmenleri, bilinçli olarak içsel bakış açısının etkileşimini keşfeden, kişisel olarak dil, tarih ve etnografik araçlar yoluyla yapılan kültürel tasvirlerle benliğe hitap eden otobiyografilerle ilgilenmişlerdir (Deck, 1990; Lionnet, 1989; Pratt, 1994). Örneğin; Lionnet ve Deck, Zora Neil Hurston anılarını konu aldıkları çalışmalarını otoetnografi olarak tanımlamışlardır (Deck, 1990; Lionnet, 1989; Hurston, 1991). Bu türde yazılmış otoetnografilerde, genellikle otobiyografilerde beklenen geleneksel tarihi çerçeve ve belirli tarih ve olaylar en aza indirgenmektedir. Onun yerine ise Hurston (1991) gibi otoetnografi yazarları tarafından deneyimler ve insanlar dış dünyaya gösterilemeye çalışılmaktadır.

Bu anlamda, sanat temelli araştırma yöntemleri, sayısal veri hesapları ve kayıtları üzerine odaklanmaktansa gerçekleri sunarak yaratıcı anlamlar çıkarmayı sağlamaktadır (Eisner, 1981: 9). Sanat temelli araştırma, kültürel olarak konumlandırılmış uygulamaları içeren nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Belirli olayları araştırmakla veya belirli metodolojileri kullanmakla sınırlı değildir. Karakter olarak bilimsel olmaktan çok sanatsal olarak tanımlanan yaklaşım, araştırmayı yapan kişinin dünya görüşüne göre şekillenir; çalışma, "doğal olarak" biçimini belirli sanat pratiğiyle ilgilenen araştırmacıdan ve anlayıştan almaktadır.

Sanat temelli bir araştırma yaklaşımı olarak otoetnografik anlayış ise bilgiyi somutlaşmış deneyim, öznel ve toplumla ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olarak kabul etmektedir. Ayrıca araştırmacılara yöntembilim için bir çerçeveleme yolu sağlamaktadır (Pinar, 2004: 11). Böyle bir çerçevede otoetnografi, sanat ve bilimle örtüşür; yarı "oto/öz" yarı "etnik/kültür"den oluşur. Bunun yanı sıra her ikisinden farklı, parçalarından daha büyük bir şeydir (Ellis, 2004).

Tüm bu bilgiler çerçevesinde, sanat temelli araştırma yaklaşımı olarak otoetnografi, sosyal bir eylem hakkındaki anlayışı genişletmek için yazarın deneyimlerinden yararlanan, son derece kişiselleştirilmiş bir tarzda yazılan ve yeni ortaya çıkan nitel bir araştırma yöntemidir (Wall, 2006: 1). Ayrıca Muncey (2010) otoetnografiyi "sanat ve bilim arasında geleneksel sınırlara" meydan okuyan, "yazı eleştiri ve söylemde postmodern kışkırtıcı bir eylem" olarak tanımlamaktadır (s. 95). Bu anlamda otoetnografi'nin amacı; geleneksel olmayan sorgulama ve ifade biçimlerine yer açmak için, kişisel ve kültür arasındaki ayrılmaz bağın kabul edilmesi olarak açıklanmaktadır.

2. OTOETNOGRAFI'NİN TARİHİ SÜRECİ

"Otoetnografi" terimi ilk olarak, Antropolog Karl Heider tarafından 1975 yılında Dani halkı üzerine yaptığı ve "What do People Do? Dani Auto-Ethnography" ismiyle yayınladığı çalışmasında kullanılmıştır (Ellis, 2004). Bu çalışmada, bir yerlinin yardımıyla, insanların kişisel ve kültürle olan ilişkileri hakkında sorular sorarak onlarla görüşmeler gerçekleştirmiştir. Dani halkından almış olduğu bu verilerin, topladığı diğer verilerden oldukça farklı ve zengin olduğunu hatta araştırma için daha fazla bilgi sağladığını belirtmiştir. Heider (1975), süreç boyunca Dani halkından almış olduğu cevapları (nasıl ve neden tuttuğunu) içeren bir alan günlüğü tutmuştur. Bu günlük yardımıyla ve kendi hikâyesinden eklediği bölümlerle çalışmasını tamamlamıştır. Böylece "kendini hikâyeye katmayı" keşfetmiştir.

Ancak "otoetnografi" teriminin yaratıcısı olarak David Hayano bilinir. Hayano (1979), otoetnografi teriminin anlamını "antropologlar tarafından yapılan, kendi halklarının kültürel çalışmaları" şeklinde tanımlamıştır. "Auto-Ethnography: Paradigms, Problems, and Prospects" isimli çalışmasında otoetnografi yöntemi kullananlar için bazı ölçütler belirlemiş ve bu tür çalışmalarda araştırmacının çalıştığı grup ile yakın ilişkiler kurduğunu ya da çalışılan grupta tam bir üyelik sağladığını, bu anlamda "yerli" olarak tam anlamıyla içeriden biri haline dönüştüğünü belirtmiştir (Hayano, 1979; Heider, 1975).

Ellis, Adam ve Bochner'a (2011) göre ise 1980'lerde araştırmacılar ontolojik (kendi gerçeğimizin doğası), epistemolojik (neyi nasıl bildiğimiz) ve aksiyolojik (neye değer verdiğimiz) olarak sınırları tanımlamaya başladılar. Bu sayede yazarlar, izleyiciler ve metinler arasındaki etkileşimin önemini kavradılar. Otoetnografi yönteminin öncü araştırmacılarından biri olan Carolin Ellis (2004) Stony Brook Üniversitesinde yüksek lisans öğrencisiyken, izole edilmiş balıkçı topluluğu (Fisher Folk) ile ilgili yürüttüğü çalışmasına devam etmektedir. Bu çalışmasında Ellis, gözlem yapmayı, kendini ve bakış açısını araştırma/hikâye dışında tutmaya çalışmış ve tarafsızca gördüğü ve duyduğu verileri kayıt altına almıştır. Burada tarafsız bir gözlemci olmaya çalışarak, tıpkı bir fotoğrafçı gibi saha notlarının neler olduğunu göstermeye çalışmıştır. Ancak araştırma sırasında her şey pürüzsüz bir şekilde ilerlememiş ve

katılımcılar ile duygusal olarak ilgilenmeye başlamıştır. Günlük detaylar, sıkıntılar ve ilişkiler birbirine sıkıca bağlanmış duruma gelmiştir. Böylece araştırmaya duygularını, hislerini ve kendisini etkileşimli bir biçimde katmış ve iç sesi ile zenginleştirdiği bu çalışmasıyla otoetnografi'nin kapılarını aralamıştır. Ellis (2004) konu hakkında şöyle söylemektedir; "gözlemlerimden öğrendiğim kadar, hissettiklerimden de öğrendim".

Ellis'e (2004) göre birçok durumda, sosyal bilimler çalışmalarının otoetnografi ya da etnografi olarak sınıflandırılması yazarlar ve bu konuda yazan diğer kişiler tarafından yapılan iddialara bağlıdır. Bir eseri kurgu ya da gerçek, otoetnografi ya da anı olarak nitelendirip nitelendirmemek yazma pratiğine bağlıdır (Ellis, 2004: 12). Ellis, sosyal bilimcilerin benlik özelliği olan ya da araştırmacıyı karakter olarak kapsayan hikâyelere atıfta bulunurken sıklıkla otoetnografi terimini kullandığını ifade etmiştir. Ayrıca Richardson'a (1994) göre otoetnografi, umulan veya paylaşılan hem bir temsil hem de bir sorgulama biçimidir. Benlik ile onun hikâyesi arasında bir yakınlık kurmakta, sorular sormakta ve bize tercüme yaparak, başkalarının hikâyelerinden anlamlar bulmamıza yardımcı olmaktadır (Goodall, 2003, s. 60).

Otoetnografi yerine, kişisel anlatı, kendi öykülerinin anlatıları, kişisel yazılar, hikaye yazma, kişisel etnografi, öz etnografi, çağrışımçı etnografi, otopatagrofi, kişisel yazı, refleksif etnografi, etnografik anı yazısı, duygusallık (duygusalcılık), anlatı etnografisi, yerli etnografi.. gibi terimler kullanılmaktadır (Ellis ve Bochner, 2000). Ancak tüm bu edebi terimlerin yerine "otoetnografi" seçilen terim haline dönüşmüştür (Gans, 1999; Murphy ve Dingwall, 2001). Seçilen bu terimin geniş kullanımı tür olarak kişisel anlatıyı tanıma yönünde bir adım olarak kabul edildiğinden, eleştirmenler de (Denzin, 2000) "otoetnografi" terimini kullanmayı tercih etmişlerdir.

3.OTOETNOGRAFIYI ETNOGRAFI BAĞLAMINDA KAVRAMSALLAŞTIRMA

Etnografi teriminin kökenine bakıldığında; etno (ethno); insan ya da kültür, grafi (graphy); yazma ya da tasvir etme anlamına gelerek bütüncül bir şekilde etnografi; insan ya da kültür hakkında yazma ya da tasvir etme anlamına gelmektedir. Stuart Sigman (1998) etnografi için "dünya hakkındaki düşüncelerin bir çerçevesidir" ifadesini kullanmıştır (s. 354). Bu bakış açısı dünyayı bütüncül ve doğal bir biçimde gözleme yöntemi ve dünyada bir katılımcı olarak var olma yoludur (Rawlins, 1998; Rose, 1990).

Etnografalar genellikle gözlem yoluyla bir grup insanın kültürünü ve bu grubun bir parçası olmanın nasıl bir şey olduğunu tanımlarlar (Johnson ve Christensen, 2012). Ellis'e (2004) göre bir otoetnografi, etnografi ve otobiyografinin harmanlanmasıdır. Etnografi ile otoetnografi arasındaki temel fark; etnografide, araştırmacı özne ve kültürü bilmeyebilir ancak otoetnografide konu ve kültür araştırmacı tarafından iyi bilinir (Chang, 2008). Otoetnografi kendi hakkında yazmaya odaklanır ancak kendi deneyimlerin yoluyla diğer kültürlerin anlaşılmasını araştırmak içinde bir araç olarak hizmet etmektedir (Chang, 2008). Bu ise yazara ve okuyuculara kendilerini daha iyi tanıma fırsatı sağlamaktadır. Otoetnografi yazarları (otoetnografiler) sadece sosyal farkındalık yaratmak için değil, okuyucular kendilerini diğerlerinin yerine koysun (empati yapsınlar) istemektedirler (Ellis, 2004).

Sonuç olarak otobiyografi; kendi hayatının hikâyesiyken, etnografi; belirli bir sosyal grup ile çalışmayı ifade etmektedir. Bu ikisinin birleşimi ise otoetnografiyi tanımlamaktadır (Reed-Danahay, 1997: 6). Ayrıca feminist otobiyografi ve etnografya sayesinde, şu anki tanımlanan otoetnografi; postmodern ve etnografik olarak tasvir edilmektedir (Jewett, 2006).

4. OTOETNOGRAFI (AUTOETHNOGRAPHY)

Otoetnografi, otobiyografik bir yazı türü olarak kişisel ve bunun kültürle olan ilişkisi hakkında yazmayı ifade etmektedir (Ellis ve Bochner, 2000: 739). Bu tür yazılarda araştırmacılar kişisel hikâyelerini organize etmekle birlikte deneyimlerini açıklamak ve benzer deneyimler yaşamış diğer kişilerle paylaşmak isterler (Richardson, 1990: 23).

Otoetnografi yazarlarına "otoetnograf" denilmektedir. Otoetnografiler; ilk olarak kişisel tecrübelerinin sosyal ve kültürel yönlerine odaklanarak etnografik bir mercekle yoluyla dışa bakarlar; daha sonra, kültürel yorumlamalara göre savunmasız bir benliği inceleyerek içe bakarlar (Ellis, 2004: 37-38). Bu şekilde ileri geri hareket ederken aradaki çizgi bulanıklaşır ve bazen kaybolur (Ellis ve Bochner, 2000: 739). Otoetnografi için bu hareket metaforları önemlidir.

Reed-Danahay'a (1997) göre ise otoetnografi teriminin iki anlamı vardır; ona göre otoetnografi, ya kişinin ait olduğu bir grubun etnografisine ya da etnografik ilgiye sahip otobiyografik yazıya atıfta bulunmaktadır (s. 2). Bu nedenle ya "öz" etnografiye ya da "otobiyografi" etnografiye yönelerek otoetnografiyle birlikte çalışmaktadır (Jewett, 2006). Bu anlamda otoetnografi terimi iki katı bir duyarlılığa sahip olmaktadır. Çünkü otoetnografi kavramı hem postmodern bir etnografiyi hem de standart etnografyanın objektif gözlemci pozisyonunu sentezlemektedir (Jones, 2011). Richardson'a (1994) göre ise bazı analistler tarafından etnografik yazılarda otobiyografik bir anlatım veya özün anlatıları olarak görülen otoetnografiler oldukça kişiselleştirilmiş, açıklayıcı metinlerdir (s. 521).

Lyall Crawford (1996) etnografideki öz yansıma olarak otoetnografiyi kuramlaştırmaktadır. Crawford'un (1996) bakış açısına göre otoetnografi, etnografin kültürel öteki üzerindeki sömürgeci ve egzotik eylemini bozmak için kullanılan bir yöntem olarak görülmektedir. Kişisel deneyim fikrini ortaya koyma sürecinde, hiç durmadan başkalarının hayatlarına ve kültürlerine katılmaya çalışırken, geleneksel etnografik araştırmaların merkezini asgariye indirmek için uzun bir yol kat edilmesi gerekmektedir (Pelias, 2000). Bu anlamda otoetnografi, araştırmacı ile araştırılanlar, nesnellik ve öznellik, süreç ve ürün, ben ve diğerleri, sanat ve bilim ve kişisel ve siyasal gibi köklü geleneksel ikili çatışmaları reddeden bir toplumsal yapısalcı proje olarak görülmektedir (Ellis ve Ellingson, 2008).

Chase (2005) bize, otoetnografiyi kullanırken araştırmacıların "kültürel açıdan önemli deneyimler hakkında kendi anlatılarını yazabileceklerini, yorumlayabileceklerini ve sergileyebileceklerini" hatırlatmaktadır (s. 660). Herhangi bir anlatı ve sosyal bilim araştırmasında olduğu gibi, otoetnografi araştırmasında da araştırmacının sesi, kültürle derinlemesine bir etkileşime girmeye dayanmaktadır.

Reed-Danahay (1997), otoetnografide kendimizi, benliğin sosyal ve kültürel ile olan bağlantısına dikkat ederken nasıl konumlandırmanın gerektiğini düşünmemiz gerektiği vurgusunu yapmaktadır. Ona göre otoetnografi araştırmacısının üç potansiyel rolü vardır; 1. "yerli antropoloji" önceden çalışılmış kültürel gruplar kendi gruplarının etnografisi olurlar; 2. "etnik otobiyografi" etnik azınlık gruplarının üyeleri tarafından kişisel anlatıların yazıldığı ve 3. "otobiyografik etnografi" etnografik yazma deneyimi içerisinde antropologların kişisel bilgileri bir araya getirdiği yazılardır (s. 2). Bu çerçevede etnografide, araştırmacı çalışma yaptığı kültürel grubun inançlarını ve değerlerini incelerken, araştırmacı ve çalışma grubu arasında bir mesafe söz konusudur. Ancak otoetnografide araştırmacının çalıştığı gruba üye olması gerekmektedir. Çünkü araştırmacının kişisel sesi kültürü yorumlamak için gereklidir.

Otoetnografik verilerin toplanmasında araştırmacılar, içsel veya dışsal olarak elde edilen verilerle nasıl etkileşim kuracaklarına dair bir seçeneğe sahiptirler. Chang'e (2008) göre otoetnografik veri toplama içsel ve dışsal verileri içerebilir. Araştırmacı çalışmanın amacına

göre kullanılan yöntem ve verilerin nasıl sunulacağına bağlı olarak ister içsel verileri ister dışsal verileri ya da her ikisini birden kullanabilir. Dış verileri; görüşmeler, tarihi belgeler, el yazması metinler, resmi belgeler, kişisel olarak yazılan gazete metinlerini, gezi günlüklerini, fotoğraf ve video gibi diğer belgeler içermektedir. Görüşme, otoetnografinin etnografik köklere sahip olması nedeniyle otoetnografide dış veri toplamının "temel" biçimi olarak kabul edilmektedir (Chang, 2008; Denzin ve Lincoln, 2000).

İçsel verileri ise kişisel gözlemler ve kişisel yansımalar oluşturmaktadır. Kişisel gözlemlerde araştırmacılar doğal olarak meydana gelen duygu, düşünce ve gerçek davranışları kaydeder. Diğer taraftan kişisel yansımalar verileri ise kim ve ne olduğumuza dair iç gözlem, kişisel analiz ve değerlendirme sonuçlarından oluşmaktadır (Chang, 2008: 90-95). Kişisel gözlemler (içsel veriler olarak) tipik olarak sadece araştırmacının kültürdeki rolü veya araştırmacının kültürle etkileşimine odaklanır ve günlükler, notlar, çevrimiçi girişler şeklinde sistematik olarak meydana gelen verilerden oluşmaktadır. Yansıtıcı veriler ise bir araştırmacının tamamladığı alan günlüğü gibi araştırmanın daha önce, sırasında ve sonrasında toplanabilir. Chang (2008) otoetnografi yazarlarını alan günlüğü tutmaları için teşvik etmektedir. Çünkü otoetnografi yüksek düzeyde kendini yansıtıcı ve içe dönük bir süreçtir ve alan günlüğü bu anlamda bir üst bilişsel etkinliktir. Ayrıca araştırmacının kendini yansıtırken içeri ve dışarı hareket etmesi durumunu destekleyen metodolojik bir yoldur (s. 95-96).

Chang (2008) otoetnografinin metodolojik yönelimde etnografik, yorumlama yöneliminde kültürel ve içerik yöneliminde otobiyografik olması gereken üçlü bir denge önermektedir (s. 48). Otoetnografların verilerin toplanmasında, analizinde ve yorumlanmasında standart etnografik yöntemi kullanabileceklerini söylemektedir. Aynı zamanda çeşitli araçlarla kişisel gözlem, verilerin incelenmesi ve bulguların veri üçlemeyle doğrulanmasını önermektedir. Bunun yanı sıra otoetnografların, hatırlanan gözlem ve anlatıların kültürel altyapılarının ortaya çıkarılmasında otobiyografik verileri eleştirel, analitik ve yorumlayıcı gözlemlerle ortaya çıkarması gerektiğini umduğunu dile getirmektedir (Chang, 2008: 49).

Otoetnografik araştırmaları değerlendirirken yazarlar iç gözlem yapmaktadır. Otoetnografi yönteminin kullanıldığı çalışmalar genellikle içsel verileri içerdiği için bir anlamda araştırmacının temel verisi kendisini sorgulaması ve kişisel belgelerin analizinden ortaya çıkan verilerden oluşmaktadır. Örneğin 2010 yılında yapılan "International Congress of Qualitative Inquiry (ICQI) Conference" kongresinde birçok oturumda araştırmacılar katılımcılarla yalnızca kendi kişisel verilerinden ürettikleri hikâyelerini paylaşmışlardır.

Bunun dışında araştırmaya katılımcıların eklendiği otoetnografik anlatı türleri vardır. Anlatı araştırmalarında araştırmacının katılımcıların deneyimleri ile birlikte yapmış olduğu yorumları yazılı bir yapıya dönüştürmesi, organize etmesi ve şekillendirmesi için izin verilmektedir. Bruner (2002) "bizim kültürümüzdeki ve her kültürdeki en dokunaklı ve her yerde var olan simgesel etkinliğin bir anlatı biçimi olduğunu" araştırmacılara hatırlatmaktadır. Ona göre hayatlarımız hakkında yazmak ve anlatmak sadece bir stratejidir. Bu "bize anlamadığımız şeyleri anlama gücü vermektedir" (s. 28). Otoetnografi bu şekilde araştırmacılar için yüzleşmek, okuyucularla kucaklaşmak ve onları düşündürmek için fırsatlar sağlamaktadır. Bu anlamda otoetnografi *anlatı sorgulaması* olarak ifade edilmektedir.

Otoetnografik bir çalışmanın yürütülmesi için daha geniş bir kriter yelpazesi gerektiğine dair metodolojik bir yaklaşım veya tekil bir tanım yoktur. Bu nedenle Ellis ve Bochner'a (2000) göre otuz beşten fazla farklı otoetnografi türü vardır. Otoetnografik anlatımlar arasında özgü/yerli etnografi, yansıtıcı (reflective)/anlatı etnografisi, eksiksiz üye araştırmaları, itiraf etnografileri, koşullu ototetnografi.. bir çok yaklaşım vardır.

Bu açıdan değerlendirildiğinde öne çıkan otoetnografi tür ve yaklaşımları incelendiğinde; otoetnografi, bir taraftan daha korumacı ve sürekliliği ile çözümlemeli

(analitik) otoetnografidir, diğer taraftan daha özgür bir şekilde hatırlatıcı/çağrışımıcı (evocative) otoetnografidir (Jones, 2011). Anderson'a (2006) göre çözümlemeli otoetnografide araştırmacı kendi kültürüyle ilgili katılımcılarla diyalog kurarak katılımcıların kendi kuramsal çözümlemelerine yorumlamada sadık kalmaktadır. Böylece araştırmacının katılımcılarla olan diyalogu sosyal yapılandırılmış bir bağlamda ortaya çıkmaktadır. Bu türde, araştırmacının öyküsü, kültürel grubun üyesi olan diğerlerinin ya eşit ya da ikinci bir bileşeni olmaktadır (Jones, 2011).

Anderson (2006) çözümlemeli otoetnografi kullanan araştırmacıların rolünü şöyle tanımlamaktadır; 1. Araştırmacı araştırma grubunun veya ortamının tam bir üyesi olmalıdır. 2. Araştırmacı, araştırma durumuna etki eden bir farkındalığa sahip olarak tanımlanan çözümlemeli dönüşümle ilişki içinde olmalıdır. 3. Araştırmacı yayınlanan metinlerde araştırmacının bir üyesi olarak görünmelidir. 4. Araştırmacı kendinden başka bilgi kaynaklarıyla ilişki içinde olmalıdır. 5. Araştırmacı daha geniş sosyal olgunun kuramsal anlayışını geliştirmeye odaklanan çözümlemeli bir araştırma gündemine bağlı olmalıdır (s. 373). Bu sürecin çözümlemeli ucunda yer alan araştırmacılar, kendilerini otoetnografide tam bir üye olarak tanımlamaktadırlar. Ancak bir araştırmacı olarak öncelik kendi kültürel grubumuzun çalışmalarına yer vermektir. Araştırmacılar, bulguları ve tartışmaları sunduklarında bu iki sesi (üye grup ve araştırmacı) birbirinden ayırırlar. Tipik olarak otoetnografi sürecinin çözümlemeli olarak sona ermesi durumunda, araştırmacı içsel verileri toplayabilir, ancak birincil veri toplama, kendi veya kültürel grubundaki diğer üyelere gelmektedir. İçsel veri toplama için ise araştırmacı, bu sürecin bir parçası olarak görüşme yapabilir. Diğer kültürel grup üyelerinin ortaya çıkardığı verileri yorumlamaya yardımcı olmak için araştırmacı iç sesini veya kişisel deneyimlerini kullanarak sonuçları anlaşılır bir şekilde açıklayabilir (Jones, 2011). Diğer taraftan çağrışımıcı (evocative) otoetnografi, drama, dans veya görsel ve edebi temsiller olarak sunulabilmektedir. Çağrışımıcı/anımsatıcı otoetnografinin amacı yalnızca deneyimleri anlamlandırmada değil, aynı zamanda deneyimleri bireyin hissettiği gibi hissetme (empati) açısından okuyucuda ya da izleyicide duygu uyandırmaya ve onları bir ileri seviyeye taşımaya odaklanmıştır. (Ellis ve Bochner, 2000).

Bu anlamda otoetnografi geleneksel bir araştırma yöntemi değildir. Kısmen etnografi kısmen otobiyografi olarak otoetnografide, biri diğerinden üstün görüldüğünde ve araştırmacılar otoetnografiyi geleneksel standartlarla değerlendirdiğinde bazı eleştiriler artarak ortaya çıkmaktadır (Holt, 2003). Otoetnografi, çok sanatsal ve yeterince bilimsel olmamak veya çok bilimsel ve yeterince sanatsal olmamakla eleştirilmektedir (Ellis, Adams ve Bochner, 2011). Bu eleştiri sanat ve bilimin her biri için ayrı tartışma konusudur. Otoetnografi bu algıyı düzeltmeye çalışmaktadır. Otoetnograflar araştırmalarında, çalışmayı kimin okuduğu, onlardan nasıl etkilendiği ve bir sohbeti nasıl devam ettirdikleri gibi sorular ile ilgilenmektedirler (Ellis, Adams ve Bochner, 2011). Ayrıca otoetnograflar, araştırmacının titiz, kuramsal ve çözümlemeli olabileceği gibi kapsayıcı olmasa da terapötik olduğuna inanmaktadırlar.

5. OTOETNOGRAFİK ARAŞTIRMA ÖRNEKLERİ

Otoetnografi alanyazınına bakıldığında öne çıkan bazı araştırmacılar arasında Bochner, 2001; Boyd, 2008; Ellis, 1995; Gouzouasis, 2013; Liddell, 2007; Kidd ve Finlayson, 2010.. görülmektedir. Bu araştırmacılar çalışmalarında kronik hastalıklar, akıl sağlığı ve ırksal sorunlar gibi özel alanlara değinmişlerdir. Yazarlar deneyimleriyle alanyazın yaklaşımlarını açıklamak ve okuyucuyla bağ kurmak için kişisel anlatıyı kullanmışlardır. Bu anlamda otoetnograflar aynı zamanda okuyuculara yazarların deneyimlerine dayanan hassas alanlarla ilgili iç görüş ve anlayış kazandırılmak için kullanılmıştır. Bu kapsamda örnek olarak seçilen bazı çalışmalar incelendiğinde;

Ellis (1995) partneri Gene'nin yaşamış olduğu amfizem (emphysema; bir tür solunum yetmezliği) hastalığı ve ölümü hakkında çok bilinen ve alan için bir örnek teşkil eden "In Final Negotiations: A Story of Love, Loss and Chronic Illness" isimli çalışmasını yazmıştır. Ellis bu çalışmasını o dönem için "deneysel etnografi" olarak tanımlamıştır. Bu çalışmada veriler, diyaloglara dönüşen hatıralar ve alan notlarından oluşmaktadır. Ellis, bu yazı aracılığıyla, okuyucuyu ölüm ve hastalıkla karşılaşan bir çiftin kişisel ilişkisinin karmaşıklığına davet etmektedir. Yazı aracılığıyla kronik hastalık ve ölümcül hastalıkla mücadele eden aileler ve hatta hasta bakıcılar ve diğer zor durum yaşayan hastaların ve yakınlarının yaşadıkları yoğun duygularla nasıl başa çıkacakları ile ilgili bir iç görü sağlanmıştır. Ancak Ellis'e (2004) göre "otoetnografiye sadık kalınarak paylaşılan olaylardan anlamlı yapılar çıkarmak tamamen okuyucunun işidir".

Jacquie Dianne Kidd ve Mary Finlayson'ın (2010) "Mental Illness in the Nursing Workplace: A Collective Autoethnography" isimli çalışmalarında ise hemşireler üzerindeki stres ve sıkıntı konu alınmıştır. Araştırmada yazarlar klinik uygulamalarında, hemşirelerin akıl hastalığı ile nasıl baş ettiklerini açıklamaktadır. Bu çalışma, mesleğe yeni başlayan akıl hastalığına duyarlı hemşireleri, işlerinden bağımsız akıl hastalığından acı çeken hemşireleri ve çalışma ortamının bir sonucu olarak akıl hastalığı gelişen hemşirelerin belgelenmiş olan olaylarına dayandırılmaktadır. On dokuz hemşirenin katıldığı çalışmada araştırmacılar hemşirelerden, akıl hastalığı, hemşireler ve hemşirelik hakkında insanların bilme ihtiyacı hissettiği konularla ilgili sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Bu otoetnografik araştırmada, işverenler ve hemşireler için stresi azaltmak ve akıl hastalığından kendilerini nasıl korumaları gerektiği hakkında detaylı bir tanımlama ve yansıtıcılık sağlamaktadır. Hemşirelerden gelen otoetnografik hikâyeler hemşirelik ve akıl hastalığı araştırmaları arasındaki bağı deneyimlemeye izin vermiştir. Sonuç olarak, araştırma, ruhsal hastalığı olan veya olmayan savunmasız ve sorun yaşayan hemşireler için eğitim desteğinin yanı sıra onlar için daha fazla araştırma desteğine ihtiyaç olduğunu gündeme getirmiştir.

Boyd (2008) "Autoethnography as a Tool for Transformative Learning about White Privilege," isimli makalesinde, ırk ve sınıfsal boşlukları doldurmak amacıyla kendini ayrıcalıklı bir beyaz erkek olarak gördüğü bir kursa katılmasıyla ilgili deneyimleri hakkında yazmaktadır. Araştırma verileri, anılarından, günlük ve e-posta mesajlarından ve kişisel notlar gibi belgelerden oluşmaktadır. Ayrıca kendi deneyimine benzer deneyimi paylaşan iki kişiden almış olduğu alan notlarını da veri olarak kullanmıştır. Çalışmasında; katılmış olduğu birçok grup toplantısında diğer katılımcılardan aldığı beklenmedik tepkiler hakkında yazmıştır. Boyd (2008) kişisel deneyimini otoetnografi yoluyla paylaşmanın, hayatında beyaz ayrıcalığının dinamikleri hakkında dönüştürücü bir öğrenme deneyimine neden olduğundan bahsetmektedir. Kültürel bir bakış açısıyla beyaz olmanın farklı ırktaki insanlarla iletişimini etkilediğini ve sonuçta kendisine farklı bir bakış açısı kazandırdığını ifade etmiştir.

Boyd (2008) şöyle söylemektedir;

"Tersine, gruptaki kafa karışıklığım ve hayal kırıklığım, beyaz bir erkek olarak kontrol konumunda olmaya alışkın olmamdan kaynaklanıyor. Grup dinamikler benim her zaman baskın ve alışkın olduğum yeri reddettiğinde, nasıl hareket edeceğim ve nasıl cevap vereceğim konusunda şaşırılmışım. Wildman ve Davis'in (2002) gözlemlediği gibi, "ayrıcalık, sahibi tarafından görülemez; o sadece orada, dünyanın bir parçası, bir yaşam tarzıdır aslında sadece her şey olduğu gibidir"(s. 89).

Diğer bir araştırmacı Liddell (2007) ise siyah bir kadın olarak, doktora programında geçen yolculuğunu analiz etmek için otoetnografiyi kullanmıştır. "What's Black about It? An Educator's Autoethnography" isimli doktora tez çalışmasında erken dönemdeki eğitiminde ve

sonrasında meydana gelen olaylardan bahsetmektedir. Araştırmada, Ellis ve Bochner'ın (2000) önerdiği gibi bir hikâye anlatıcısı, bir hikâye çözümleyicisi ve bir katılımcı gözlemci iş birliğiyle ve sezgisel sorgulama kullanarak yazmıştır. Verileri kendi hikâyesinden ve alanyazında yer alan diğer siyah kadınların hikâyelerinden oluşturmuştur. Tipik bir tez taslağını takip etmektense, ikinci bölümde kendi hikâyesini yazmaya başlamıştır. Her yazdığını alanyazın kaynaklarıyla desteklemiş ve düşüncelerini açık bir şekilde paylaşmıştır. Siyah kadınların üniversite hayatına yardım etme düşüncesiyle yola çıktığı çalışmasını paylaşarak; yükseköğretim sürecindeki siyah kadınların renkleriyle ilgili yaşadıkları artan sorunları dile getirmiş ve edindiği tecrübelerden okuyucu belirli bir anlayışa erişsin istemiştir.

6. SONUÇ

Sanat temelli araştırmalar, otoetnografi gibi katılımcı ve ilgi çekici uygulamalarla ve yeni metodolojilerle bir araya gelerek bireyin ses ve güce erişebilmesini sağlamaktadır. Cole ve Knowles'a (2008) göre, bu tür yöntemlerin bir araya getirilmesi araştırmacıların geleneksel, katı kuralların ötesine geçmelerini ve "olayların ve deneyimlerin doğal akışına sağduyulu karar vererek, sezgiye ve genel tepkiye dayanan daha doğal bir katılım sürecini takip etmelerini" sağlamaktadır (s. 61). Bu şekilde, kişinin deneyimleri ve iç gözlemlerini raporlaştırdığı ve bunlar hakkında belirli bir öz farkındalığa vardığı düşünülmektedir (Patton, 2014: 86). Otoetnografi bu anlamda kişisel olanla olmayanlar/kendisine ve diğerlerine özgü olanlar (Doty, 2010: 48) arasında bağlantılar kurarak okuyucuların kendilerini diyaloglarda açığa çıkarmalarını sağlamaktadır (Gouzouasis ve Ryu, 2014). Başka bir deyişle otoetnografi, kişiyi özdönüşümsel olmaya zorlamaktadır.

Bu anlamda otoetnografi, bizi anı yaşamaya ve diğerleri için daha iyi dinleyiciler olmaya yöneltmektedir. Ayrıca nitel ve nicel çalışmaların ötesinde paylaştığımız hikâyeler, katı tanımlamalar ve kalıpların dışına çıkarak (Eisner 1997) içerisinde daha çok anlam ve anlayış bulunduran ve kişilere kendilerini açıklama şansı veren kişisel hikâyelere dönüşmektedir.

KAYNAKÇA

- ANDERSON, L., 2006, Analytical autoethnography, *Journal of Contemporary Ethnography*, 35, 373-396.
- BALL, H., 2002, Subversive materials: Quilts as social text, *The Alberta Journal of Educational Research*, XLVIII (3), CD-ROM, pp. 1-29.
- BARONE, T. & EISNER, E.W., 1997, *Arts-based educational research*. R. M. Jaeger (Ed.), Complementary methods for research in education içinde (s. 73-115). Washington: American Educational Research Association.
- BOCHNER, A. P., 2000, *Criteria against ourselves*. *Qualitative Inquiry* 6, 266-72.
- BOCHNER, A. P., 2001, Between research and art: Connecting life to work through personal narrative and autoethnography, *Keynote address presented at Arts and Narrative Inquiries Conference*, The University of Art and Design, Helsinki, Finland.
- BOCHNER, A. P., 2001, *Narrative's virtues*, *Qualitative Inquiry* 7, 131-57.
- BOYD, D., 2008, Autoethnography as a tool for transformative learning about white privilege, *Journal of Transformative Education*, 6(3), 212-225.
- BRUNER, J., 2002, *Making stories: Law, literature, and life*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- CARSON, T. R., and D. J. SUMARA, EDS., 1997, *Action Research as a Living Practice*, New York: Peter Lang.
- CHANG, H., 2008, *Autoethnography as method*, Walnut Creek, CA: Left Coast Press.
- CHASE, S., 2005, *Narrative inquiry: Multiple lenses, approaches, voices*, In N. Denzin and Y. Lincoln (Eds.), *SAGE handbook of qualitative research*, 3rd ed, pp. 651-679. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- COLE, A. L. and KNOWLES J. G., 2000, *Researching teaching: Exploring teacher development through reflexive inquiry*, Boston: Allyn and Bacon.
- CRAWFORD, L., 1996, *Personal ethnography*, *Communication Monographs*, 63, 158-17.
- DAVIS, D. and BUTLER-KISBER, L., 1999, Arts-based representation in qualitative research: Collage as a contextualizing analytic strategy, *Paper delivered at the AERA (American Educational Research Association) annual meeting*, Montreal, Quebec, April 19-23, 1999.
- DECK, A., 1990, *Autoethnography: Zora Neale Hurston, Noni Jabdavu, and cross-disciplinary discourse*, *Black American Literature Forum* 24: 237-56.
- DENZIN, N. K., 2008, *Interpretive biography*. J. G. Knowles & A. L. Cole (Ed.), *Handbook of the arts in qualitative research: Perspectives, methodologies, examples, and issues* içinde (s. 117-125). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- DENZIN, N. and Y. LINCOLN., 2000, *Handbook of qualitative research*. 2d ed. Thousand Oaks, Cal.: Sage.
- DENZIN, N., 2000, *The practices and politics of interpretation*, In *Handbook of qualitative research*, eds. N. Denzin and Y. Lincoln (pp. 897-922). Thousand Oaks, Cal.: Sage.

- DIAMOND, C. T. P. and MULLEN, C. A., 1999, *The postmodern educator: Arts-based inquiries and teacher development*, New York: Peter Lang.
- DIAMOND, P., 1998, *Brethren [and sisters] in bonds: Arts-based release from marginalization*, *Curriculum Inquiry* 28 (4), pp. 387-395.
- DIANNE KIDD, J., and FINLAYSON, M., 2010, *Mental illness in the nursing workplace: A collective autoethnography*, *Contemporary Nurse*, 36(1-2), 21-33.
- DOTY, R. L., 2010, *Autoethnography – Making Human Connections*, *Review of International Studies* 36 (4): 1047–1050. doi:10.1017/S026021051000118X.
- EISNER, E. W., 1997, *The new frontier in qualitative research methodology*, *Qualitative Inquiry*, 3(3), 259-273.
- EISNER, E. W., 1981, *On the Differences between Scientific and Artistic Approaches to Qualitative Research*, *Educational Researcher*, 10 (4): 5–9. doi:10.3102/0013189X010004005.
- ELLIS, C., 1995), *Final negotiations*, Philadelphia, PA: Temple University Press.
- ELLIS, C., 2004, *The ethnographic I: A methodological novel about autoethnography*, Walnut Creek, CA: AltaMira Press.
- ELLIS, C. and BOCHNER, A. P., 2000, *Autoethnography, personal narrative, and personal reflexivity*, In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (2nd ed., pp. 733-768). Thousand Oak, CA: Sage Publication.
- ELLIS, C., ADAMS, T., & BOCHNER, A. P., 2011, January, *Autoethnography: An overview*. Retrieved from <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs1101108>.
- ELLIS, C. and ELLINGSON, L., 2000, *Qualitative methods*. In *Encyclopedia of sociology*, 2d ed., eds. E. Borgatta and R. Montgomery, New York: Macmillan, pp. 2287–96.
- GANS, H., 1999, *Participant observation in the era of ethnography*, *Journal of Contemporary Ethnography*, 28: 540–48.
- GOODALL, H. L., 2003, *What is interpretive ethnography? An eclectic tale*. In R.P. Clair (Ed.), *Expressions of ethnography: novel approaches to qualitative methods*, Albany: State University of New York Press, pp. 55-63.
- GOUZOUASIS, P. and RYU, J. Y., 2014, *A pedagogical tale from the piano studio: autoethnography in early childhood music education research*, *Music Education Research*, DOI: 10.1080/14613808.2014.972924.
- GOUZOUASIS, P., 2013, *The Metaphor of Tonality in Artography*, *UNESCO Observatory Multi-Disciplinary Journal in the Arts: E-Journal*, 3 (2). http://education.unimelb.edu.au/data/assets/pdf_file/0011/1107974/009.
- HAYANO, D. M., 1979, *Auto-Ethnography: Paradigms, problems, and prospects*, *Human Organization*, 38: 113–20.
- HEIDER, K., 1975, *What do people do? Dani auto-ethnography*, *Journal of Anthropological Research*, 31: 3–17.
- HOLT, N., 2003, *Representation, legitimation, and autoethnography: An autoethnographic writing story*, *International Journal of Qualitative Methods*, 2(1).

- HURSTON, Z. N., 1991, *Dust tracks on a road*. New York: HarperCollins. Jackson, M. 1989, *Paths toward a clearing: Radical empiricism and ethnographic inquiry*, Bloomington: Indiana University Press.
- JEWETT, L. M., 2006, *Delicate Dance: Autoethnography, Curriculum, And The Semblance Of Intimacy*, Oklahoma State University. Doctor of Philosophy in The Department of Curriculum and Instruction. Oklahoma.
- JOHNSON, B., AND CHRISTENSEN, L., 2012, *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches (4th ed.)*, Thousand Oaks, CA: SAGE Publication, Inc.
- JONES, D. E., 2011, *The Joyful Experiences Of Mothers Of Children With Special Needs: An Autoethnographic Study*, Doctor Of Education. Ball State University. Muncie, Indiana.
- KEYS, K., 2003, *Searching for community pedagogy*, Unpublished doctoral dissertation, The Ohio Sate University, Columbus, Ohio.
- LEAVY, P., 2017, Introduction to arts-based research. P. Leavy (Ed.), *Handbook of artsbased research* içinde (s. 3-22). New York: Guilford.
- LEGGO, C., 2004, The curriculum of becoming human: Ruminaton, *International Journal of Whole Schooling* 1(1), 28-36.
- LIDDELL, J., 2007, *What's black about it? An educator's autoethnography* (Doctoral dissertation). Retrieved from <http://search.proquest.com/bianca.penlib.du.edu/docview/304896132?accountid=14608>.
- LIONNET, F., 1989, *Autobiographical voices: Race, gender, self-portraiture*, Ithaca, N.Y.: Cornell University Press.
- MUNCEY, T., 2010, *Creating autoethnographies*, Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- MURPHY, E. and DINGWALL, R., 2001, *The ethics of ethnography*, In *Handbook of ethnography*, eds. P. Atkinson, A. Coffey, S. Delamont, J. Lofland, and L. Lofland (pp. 339–51). London: Sage.
- NEUMANN, M., 1996, Collecting ourselves at the end of the century, In *Composing ethnography: Alternative forms of qualitative writing*, eds. C. Ellis and A. Bochner, Walnut Creek, Cal.: AltaMira, pp.172–98.
- PATTON, M. Q., 2014, *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.
- PELIAS, R. J., 2000, The critical life, *Communication Education*, 49:3, 220-228, DOI:10.1080/03634520009379210.
- PINAR, W. F., 2004, Foreword. R. L. Irwin & A. de Cosson (Ed.), *A/r/tography: Rendering self through arts-based living inquiry* içinde, Vancouver, BC: Pacific Educational, s. 9-25.
- PRATT, M. L., 1994, *Transculturation and autoethnography: Peru 1615/1980*, In *Colonial discourse/postcolonial theory*, eds. F. Barker, Holme, P. And M. Iverson (pp. 24–46). Manchester: Manchester University Press.
- RAWLINS, B., 1998, *From ethnographic occupations to ethnographic stances*, In *Communication: Views from the helm for 21st century*, ed. J. Trent (pp. 359–62). Boston: Allyn and Bacon.

- REED-DANAHAY, D., 1997, *Auto/Ethnography: rewriting the self and the social*, Oxford & New York: Berg.
- RICHARDSON, L., 1994, *Writing: A method of inquiry*, In Handbook of qualitative research, eds. N. Denzin and Y. Lincoln (pp. 516– 29). Thousand Oaks, Cal.: Sage.
- ROSE, D., 1990, *Living the ethnographic life*, Newbury Park, Cal.: Sage.
- SIGMAN, S., 1998, *A matter of time: The case for ethnographies of communication*, In Communication: Views from the helm for the 21st century, ed. J. Trent (pp.354–58). Boston: Allyn and Bacon.
- SLATTERY, P., 2001, *The educational researcher as artist working within*, Qualitative Inquiry, 7 (3), pp. 370-398.
- SPRINGGAY, S., 2001, *The body knowing: A visual art installation as educational research*, Unpublished masters of arts thesis, The University of British Columbia, Vancouver, Canada.
- SPRINGGAY, S., 2002, *Arts-based research as an uncertain text*, The Alberta Journal of Educational Research, XLVIII (3), CD-ROM, pp. 1-30.
- SUOMINEN, A., 2003, *Writing With Photographs, Re-Constructing Self: An Arts-Based Autoethnographic Inquiry*, The Ohio State University. Ohio.
- WALL, S., 2006, *An autoethnography on learning about autoethnography*, International Journal of Qualitative Methods, 5(2), 1-12.
- WILDMAN, S. and DAVIS, A., 2002, Making systems of privilege visible. In P. Rothenberg (Ed.), *White privilege: Essential readings on the other side of racism* (pp. 89-95). New York: Worth.
- WILLIS, P., 2002, *Education practice in Aboriginal Australia*, The Alberta Journal of Educational Research, XLVIII (3), CD-ROM, pp. 1-22.
- ZUSSMAN, R., 1996, *Autobiographical occasions*, Contemporary Sociology 25: 143–48.

